

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Nieuws vanuit de lectoraten	1
Terugblik op de opleidersdag 22 januari 2024	3
Data bijeenkomsten en mededeling	4
Bijlagen bij deze nieuwsbrief	

Voorwoord

Beste collega's,
Hierbij onze tweede nieuwsbrief van opleidingsschool De Stedendriehoek. Alle voltijd- en deeltijdstudenten zijn inmiddels gestart in hun nieuwe periode werkplekieren. De tweedejaars voltijdstudenten die de onderbouw en bovenbouw specialisatie ingaan, zijn allemaal op de juiste leerwerkplek terechtgekomen. Ook zijn alle LiO studenten geplaatst, mede dankzij de LiO vacaturemarkt op 13 december. Op deze manier konden studenten alvast kennismaken met besturen die vacatures hadden en werd ook duidelijk in welk gebied nog extra LiO plekken nodig waren. Complimenten dat dit weer is gelukt en alle studenten vol goede moed aan hun nieuwe periode kunnen beginnen.

In deze nieuwsbrief hebben we aandacht voor ons versterkt curriculum, nieuws vanuit de lectoraten en is er een korte terugblik op de opleidersdag in januari.

We kijken vooruit naar onze volgende opleidersdag op maandag 15 april, waarbij ook alle directeuren en bestuurders zijn uitgenodigd. Het thema is de inductiefase. Presentaties over Generatie Z (Danielle Schreurs) en het project NPO Inductie sluiten hierop aan.

Zoals bekend neemt Feio per volgend schooljaar afscheid als programmaleider en ontstaat er een vacature. Deze vacature 'programmaleider werkveld' wordt geplaatst op de website van Opleidingsschool De Stedendriehoek en is in deze brief als bijlage toegevoegd.

Tot slot, veel plezier met het lezen van deze nieuwsbrief en bij de begeleiding van onze studenten.

Het programmateam,
Feio Wanschers, Elly Kamphuis en Ineke Schoemaker

Nieuws over het versterkt curriculum

Voor begeleiders van alle eerstejaars en tweedejaars van het versterkt curriculum is informatie over de kernpraktijken gedeeld via het overleg met onze bovenschools opleidingscoördinatoren.

Alle informatie is ook te vinden op de website van Opleidingsschool De Stedendriehoek, via [deze link](#).

Minor naar jaar 3 (2024-2025)

In nauwe afstemming met de partnerschappen (Stedendriehoek, Twente Oost en Twente West) die we als opleiding vormen met het werkveld is er gekozen voor een stage (WPL fase C2) en lio in het vierde jaar. Dat betekent dat de minor naar het tweede semester van het derde jaar gaat. Het betreft een voorlopige afspraak voor de komende twee jaar.

Nieuws vanuit de lectoraten

Themagroepen werken aan keuzevakken in leerjaar 4 semester 1

Er wordt gewerkt aan de ontwikkeling van keuzevakken voor het eerste semester van leerjaar 4 van het versterkte pabo-curriculum.

Het betreffen vijf keuzevakken, vanuit elke themagroep één. Hierbij de laatste stand van zaken per themagroep/keuzevak. Heb je ideeën/vragen, zoek gerust contact met hen.

Keuzevak: Jonge Kind

De ontwikkelaars van het keuzevak Jonge Kind zijn Simone Soomers (transfer), Nicolien Tip (onderwijs) en Cathy van Tuijl (lector). In dit keuzevak staan interactievaardigheden in het kader van thematiseren

centraal. Het doel van dit keuzevak is de studenten zodanig toe te rusten dat zij door het inzetten van thematiseren een gevarieerd en doelgericht aanbod realiseren in een rijke speelleeromgeving. In dit aanbod staan spelbegeleiding en kleine kring activiteiten centraal en is het toepassen van passende (educatieve) begeleiding het uitgangspunt. Onderwerpen die de revue passeren zijn het bieden van hoge educatieve proceskwaliteit in spelbegeleiding en kleine kring en het meten van het effect hiervan; het gericht observeren en volgen van kindontwikkeling (incl. vroegsignalering) en zicht op een doorgaande lijn (peuter –kleuter, groep 2-3).

Keuzevak: Gelijke kansen en taal

Vanuit verschillende expertises werkt de themagroep Gelijke kansen en taal, bestaande uit Fieneke Dickmann (onderwijs), Evelien van Wieringen (transfer) en Rosa Teepe (onderzoek), aan de ontwikkeling van het keuzevak Gelijke kansen en taal. Als we het hebben over gelijke kansen, dan wordt daarover vaak gesproken in termen van tekorten. Er vallen begrippen als 'taalachterstand' en 'weinig bagage vanuit huis'. Deze negatieve benadering noemen we ook wel het deficietdenken (Valencia, 1997). Als gevolg hiervan hebben leerkrachten lage verwachtingen van bepaalde leerlingen wat mogelijk leidt tot verminderde prestaties van die leerlingen. In het keuzevak zetten we een andere benadering centraal: we kijken niet naar tekorten of beperkingen van leerlingen, maar zien hun ervaringen buiten school als waardevolle kennis en vaardigheden om in het onderwijs te benutten. De theorie die hieronder ligt is de Funds of Knowledge theorie (Moll, 1992), in het Nederlands vertaald als buitenschoolse kennisbronnen.

In het keuzevak gaan studenten aan de slag met buitenschoolse kennisbronnen van leerlingen en de betekenis daarvan voor het taalonderwijs. Studenten beschouwen eerst hun eigen schoolloopbaan vanuit dit perspectief en gaan vervolgens na hoe je inzicht verkrijgt in buitenschoolse kennisbronnen van leerlingen. Daarna kijken ze hoe deze kennisbronnen ingezet kunnen worden in rijk taalonderwijs in de klas, en ook welke rol schoolbreed beleid hierin speelt. Tenslotte worden inzichten vanuit een breder perspectief bekeken en gerelateerd aan nationale en internationale maatschappelijke ontwikkelingen. Na het volgen van dit keuzevak zijn studenten zich bewust van de wijze waarop taalonderwijs kan bijdragen aan het versterken van kansengelijkheid in het onderwijs en hoe zij hier vanuit hun rol als leerkracht effectief op kunnen inspelen.

Keuzevak: Burgerschap en vorming

Afgelopen tijd heeft de themagroep Burgerschap en vorming (bestaande uit Carolina Blanken (onderwijs), Ingrid Zijlstra (lectoraat) en Lida Klaver (onderzoek)) samen gedefinieerd welke onderwerpen belangrijk zijn voor een pabo-keuzevak over burgerschap. Wat is burgerschap, welke perspectieven zijn er op burgerschapsonderwijs, wat betekenen recente ontwikkelingen (denk aan de actualisering van de kerndoelen), hoe is het gerelateerd aan andere vakgebieden, hoe maken we het keuzevak relevant voor onder-, midden-, en bovenbouw, en wat weten we over 'effectief' burgerschapsonderwijs? Hierbij hebben we praktijkvoorbeelden, kennis uit literatuur en wat wij belangrijk vinden met elkaar gedeeld. Deze gesprekken hebben geleid tot zes (concept)doelen van het keuzevak, die gaan over:

1. Kennis over de wettelijke kaders
2. Kritisch denken over de wettelijke kaders
3. Kennis van praktijkvoorbeelden en werkvormen
4. Kritisch denken over deze aanpakken op basis van de doelen, de eigen (school)visie en de schoolpopulatie
5. Bewustzijn van eigen handelen in de klas
6. De eigen ontwikkelbehoeften

Komende tijd gaan wij verder met het ontwikkelen van de inhoud van de lessen en de toetsing. Feedback op de doelen en ideeën voor de inhoud van de lessen zijn van harte welkom.

Keuzevak: Vernieuwend onderwijs

Waarvoor dient onderwijs? Wanneer is onderwijs 'goed'? Het zijn dit soort vragen waarover studenten leren nadenken tijdens het keuzevak Vernieuwend Onderwijs. Tijdens dit keuzevak worden studenten systematisch ingeleid in de theoretische denkkaders die het redeneren hierover bevorderen. In de eerste twee bijeenkomsten worden studenten ingeleid in curriculumtheorie. Ze maken onder meer kennis met het curriculaire spinnenweb en de vier curriculumideologieën zoals die in de literatuur worden onderscheiden: 'scholarly academic, child centered, social efficiency, social reform'. Ze leren hoe de verschillende ideologieën de verschillende elementen van het curriculaire spinnenweb invullen en leren zichzelf hiertoe verhouden. Vervolgens gaan ze in twee bijeenkomsten dieper in op de 'child centered' ideologie. Onze experts op het gebied van daltononderwijs, jenaplanonderwijs en montessorionderwijs bieden inzichten in de oorsprong, praktijk en effectiviteit van de vernieuwingsbewegingen. Studenten verdiepen zich vervolgens in één van deze vernieuwers en gaan onder begeleiding van de expert

een vernieuwingschool bezoeken. De bijeenkomst daarna worden de verschillende praktijken nader bekeken en vergeleken. Vanuit daar wordt ingegaan op overeenkomstige vernieuwende onderwijsprincipes van de traditionele vernieuwingscholen, zoals samenwerkend leren en zelfgestuurd leren. Studenten krijgen inzicht in de effectiviteit en complexiteit van de toepassing ervan. Daarbij krijgen ze handvatten voor het doeltreffend inzetten ervan in de eigen praktijk, mits deze didactieken natuurlijk aansluiten bij de eigen visie (en die van de school). Nu de studenten weten wat een curriculum is, welke ideologieën er zijn en hoe vernieuwend onderwijs erin theorie en praktijk uitziet, is het tijd ze te confronteren met een complexe taak. Studenten zullen een onderwijsteam vormen dat wordt geconfronteerd met een kritisch rapport van de onderwijsinspectie. Het rapport dwingt tot nadenken over de visie en invulling van het onderwijs. In een dynamische, lange bijeenkomst, werken studenten aan een verbeterplan, dat gepresenteerd gaat worden aan de (fictieve) ouders van de school. Tot slot sluiten de studenten af met een presentatie en leveren ze een bundeling van deelopdrachten in. In de presentatie beantwoorden ze de belangrijkste curriculumvraagstukken. En als het goed is, zijn ze in staat hun antwoorden stevig te onderbouwen op grond van theorie en praktijk. Heb je tips of suggesties of dit keuzevak nog boeiender te maken? Zoek gerust contact met Jasmijn Maseland, Sandra van Aalderen of Symen van der Zee.

Keuzevak: Onderwijs en technologie

“Hoe kan ik technologie nu op een didactisch zinvolle manier inzetten in mijn onderwijs?” en in het geval dat dat mogelijk is “Is het eigenlijk wel wenselijk om die technologie in het onderwijs te gebruiken?”. Die vragen staan centraal in het keuzevak *Onderwijs en technologie* dat Shirley Nijboer, Casper de Jong en Nico Rutten momenteel ontwikkelen. Visie is essentieel bij het ontwerpen van onderwijs, dus daar beginnen we mee: wat zijn eigenlijk onze opvattingen over lesgeven en leren? De bouwstenen uit *Wijze lessen* (onderwijsboek van jaar 2019) vervullen een belangrijke functie bij het bepalen van de rol die technologie kan vervullen. We kijken niet alleen naar technologie; we kijken ook naar onszelf: hoe zit het met onze eigen digitale competenties en wat zou een passende manier zijn om onszelf (of ons team) op dit gebied te professionaliseren? Gaandeweg de module doen studenten ervaring op met tools door daarmee aan de slag te gaan. Zo maken ze bijvoorbeeld een virtuele tour met 360-graden camera's. Ze ontwerpen een onderwijsinnovatie en

implementeren die in hun onderwijspraktijk. Achteraf kijken ze telkens kritisch terug op de toepassing van tools: had die tool nu daadwerkelijk meerwaarde of kan het net zo goed zonder (of zou zonder zelfs beter geweest zijn?). Studenten krijgen ook de mogelijkheid om enkele labs te bezoeken tijdens excursies, zoals het Fablab of het Extended Reality lab. Al ontwikkelde bijeenkomsten worden momenteel proefgedraaid bij het Professionaliseringspalet VO en komende maand bij de Tweedegraadslerarenopleiding Pedagogisch Didactisch.

Terugblik op de opleidersdag

Hieronder volgt informatie over de opleidersdag van 22 januari. De workshops Onderwijspedagogiek (bijlage C) en Deeltijd Flexibilisering (bijlage D) zijn als bijlage toegevoegd.

De Pareltraining

In deze bijeenkomst zijn meerdere parels van communicatie besproken en is ermee geoefend. Allereerst zocht iedere deelnemer een parel uit de doos en heeft aangegeven wat zijn/haar parels in de coachgesprekken zijn. Daarna zijn de onderstaande parels aan de orde gekomen:

- De communicatiepiramide.
- Het belang van contact maken.
- Metacommunicatie (IPIE, inhoud procedure, interactie en inhoud)
- Het omgaan met weerstand aan de hand van de 5 fasen.

Meer informatie, zie bijlage A.

Je lijkt me een vrij hopeloos geval

In deze workshop kregen de deelnemers een introductie op het ontwikkelingsgerichte, didactisch coachen. Het hoofdaccent lag op het stellen van de goede vragen (categorie 2 en 3), gericht op inhoud, strategie, modus of zelfregulatie.

Vervolgens het geven van feedback op het juiste niveau, d.w.z. feedback op het proces of op de zelfregulatie van de lerende. En het 4G-model als vorm om de feedback in de juiste vorm te gieten.

De trainers, Mathilde en Diny hebben beide groepen als zeer enthousiast en vakkundig ervaren, een compliment voor de betrokkenheid en kwaliteit van de coachvaardigheden van de deelnemers!!

Meer informatie over het model van Bateson en Dilts, zie bijlage B.

Data bijeenkomsten en mededelingen

- **Ma 8 april 2024 15.30 – 17.00 uur** Bijeenkomst met starterscoaches De Stedendriehoek, thema: zij-instroom. Locatie Saxion Deventer.
- **Ma 15 april 2024** Opleidersdag met directeuren. Thema van deze dag zal zijn: inductiefase. Daniëlle Schreurs spreekt over 'De Generatie Z' en Christine Kemmeren spreekt over het project NPO Inductie.
- **Ma 10 juni 2024** (opleidersdag per bestuur en online informatie door programmaleiders)
- **Woensdag 3 juli 13.00 – 16.00 uur** – Presentatie opbrengsten project NPO inductie – De Grolsch Veste, Enschede (voor alle lerarenopleiders, starterscoaches en geïnteresseerden)

Bijlagen bij deze nieuwsbrief:

- A. De Pareltraining
- B. Vragen bij Bateson Dilts
- C. Workshop onderwijspedagogiek
- D. Deeltijd Flexibilisering
- E. Vacature Programmaleider Werkveld